

Приказ

РЕЧНИК ЧЕШКО-СРПСКОГ ЈЕЗИКА
Доц. др Верица Копривица (2017). Чешко-српски / српско-чешки речник – Česko-srbský / srbsko-český slovník.
 Београд: Завод за уџбенике, 312 сѝр.

Познавање других језика није само предуслов за циркулацију културних и научних достигнућа међу различитим народима у облику писане речи, већ и предуслов за успешно усмено комуницирање у бројним вишејезичким срединама, што је једно од типичних услова живота у Војводини, где живи двадесет шест различитих народа, нација или етничких група. Сви ови Војвођани говоре преко двадесет различитих језика који припадају различитим језичким групама: словенској, угрофинској, романској и германској. С обзиром на овако вишенационални састав становништва и породица, деца од најранијег доба у ситуацији су да се свакодневно сусрећу са језицима различитим од свог матерњег, те мање-више спонтано уче те језике.

Да би се осигурали повољни услови за развој детета у двојезичној ситуацији, веома је важно створити атмосферу која је наклонена двојезичности. Школа је активна средина у којој похађањем двојезичне наставе ученици откривају правила језика и комуницирају о темама које су за њих занимљиве, водећи рачуна о садр-

жајима и о исправности граматичких и правописних форми.

Познајући ове чињенице, омогућено је у основним школама од 2010. године увођење изборног предмета – Чешки језик са елементима националне културе. У прилог ширењу утицаја чешке културе и традиције, осим уџбеника и радне свеске за наставни рад на чешком језику, јесте и појава чешко-српског / српско-чешког речника.

Наиме, јуна 2017. године, у издању Завода за уџбенике у Београду, изашло је из штампе прво издање речника за чешки језик. *Чешко-српски / српско-чешки речник – Česko-srbský / srbsko-český slovník*, аутора доц. др Верице Копривице. Овај двојезични речник садржи нешто више од двадесет хиљада речи. Иако сажет речник, он је доста широко заснован како би представио основне појмове из већине области живота са којима се читалац свакодневно среће у другој језичкој средини. Према речима аутора, намењен је српским читаоцима, али и чешким корисницима свих узраста који желе да уче чешки језик, при чему знање овог језика може користити у обављању јав-

них, културних послова, трговини и туризму.

Речник садржи базичне речи чешког језика, стручне и народне термине, новије изразе из савремене информатичке терминологије, као и из правне, економске и публицистичке области. Аутор је унео и неке старије изразе који се односе на компаративно изучавање ове две словенске културе.

Композицију речника аутор је вешто распоредио на триста страна, обухвативши све сегменте практичног речника, чиме се стиче утисак о богатству и сродности лексике, система фразеологије и графичкој подударности ова два језика. Након „Уводне напомене за коришћење речника“ представљена је чешка абецеда. У поднаслову „Изговор“ дато је сажето објашњење чешког изговора, које садржи информативне податке о акценту и одликама изговора чешких сугласника и самогласника. У одељку „Скраћенице“ дат је првенствено приказ морфолошких ознака, а потом и осталих скраћеница употребљених у речнику.

Први део речника чини *Чешко-српски речник / Česko-srbský slovník*, са основама чешке граматике и

правописним правилима овог језика. Графички изглед одабраних чешких речи веома је приступачан, одреднице у речнику штампане су масним словима, а значењски еквиваленти обичним. Све напомене, граматичке и семантичке, као и скраћенице писане су курзивом. Уочљиво је да чешки акценат није обележен, јер је чешки акценат устаљен, тј. увек је на првом слогу, док је обележавање дужина у писму аутор обавезно навео, што чини изговор увршћених речи приступачним, а речник прилагођен корисницима свих доби у многим областима сарадње и споразумевања припадника два народа.

Другу половину речника чини *Српско-чешки речник / Srbsko-český slovník*, који садржи основне појмове из већине области живота са којима се корисници речника сусрећу. Примећујемо да је аутор из техничких разлога изоставио означавање српског акцента, јер, како наводи у „Предговору“ речника доц. др Верица Копривица: „Речник је намењен превасходно срп-

ским читаоцима...“ Све одабране српске речи штампане су тамнијим словима, а чешки еквиваленти обичним, што речник чини веома прегледним.

У оба дела речника све речи су истакнутим скраћеницама означене према врсти речи којој припадају, а код именица је наведен род и број, као и наставак за генитив. Код глагола је означен вид, а ознаке за број и речце наведене су у пуној форми.

На крају речника аутор је у поднасловима „Најчешћи чешки изрази“ и „Српски изрази“ вешто одабрао стандардне и ванстандардне изразе са којима се српски и чешки корисници могу сретати у току боравка у другој средини као ученици, студенти, пословни људи или туристи.

Аутор у речнику није изоставио ни објашњење основних јединица за „Мере“, на које српски и чешки корисници у свакодневној комуникацији могу наићи.

На крају речника, у поднаслову „Најчешће чешке скраћенице“, на-

бројане су скраћенице на чешком и српском језику које се најчешће користе у свакодневном разговору и писању.

Аутор такође наводи литературу коју је користио, а која може бити корисна информација за све оне који желе да детаљније изучавају чешки језик, граматику и правопис.

Верујем да ће овај речник, намењен учењу чешког језика, наћи своје место у основним школама, притом мислим да ће код ученика активирати постојећа језичка знања и искуства као основе за стицање нових знања и нових искустава, а да је за наставника чешког језика драгоцен радни материјал за успешну реализацију изборног предмета Чешки језик са елементима националне културе.

Сузана Мунћан
ОШ „Сава Мунћан“
Крушичица, Бела Црква